

Χ Ρ Ο Ν Ι Κ Α

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΗΣ Ε.Κ.Ι.Μ. ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1959

Ἐπερβάσα ἡδη τὴν πρώτην ὀκταετίαν τῆς λειτουργίας της ἡ ἡμετέρα Ἐταιρία καὶ παγιωθείσα κατὰ τε τὴν ὀργάνωσιν καὶ τὸ κύρος δὲν παρουσιάζει πλέον, ὡς εἶναι φυσικόν, τὴν ἐντυπωσιακὴν ὄρασιν τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς δημιουργίας της, κατὰ τὰ ὁποῖα τὰ πάντα ἔπρεπε νὰ τεθοῦν καὶ νὰ λυθοῦν ἐξ ἀρχῆς. Τώρα ἡ ἐν αὐτῇ κινήσις προσέλαβεν ρυθμὸν ὁμαλόν, ὁ παλμός της, οὕτως εἰπεῖν, ἔγινε κανονικὸς—καὶ δι' αὐτὸ ἀνεπαίσθητος. Οὕτω, γενικῶς, ἐπισκοπούμενοι τὸ παρελθόν ἐτος, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι τοῦτο, χωρὶς νὰ παρουσιάσῃ τίποτε τὸ ἔκτατον, ὑπῆρξε παρὰ ταῦτα γόνιμον καὶ δύναται, νομίζομεν, νὰ ταχθῇ παρὰ τὰ προηγηθέντα ἂν ὄχι μετ' ἐπαίνου, τουλάχιστον χωρὶς ἐπίμεψιν. Τοιοῦτο, πιστεύομεν, συνάγεται συμπέρασμα ἐκ τῶν κατωτέρω, κατὰ τομεῖς, ἐκτεθησομένων.

I. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Κύριον χαρακτηριστικὸν τοῦ οικονομικοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ παρελθόντος ἐτους—τὴν περὶ τοῦ ὁποῦοι εἰδικὴν ἔκθεσιν θὰ ἀκούσετε μετ' ὀλίγον—τὸ ὁποῖον ὑποδηλοῖ τὴν περὶσκεψιν τῆς διαχειρίσεως καὶ τὴν κανονικότητα τῆς λειτουργίας τοῦ οικονομικοῦ τομεῶς, εἶναι ἡ πραγματοποιήσις ἐπὶ τὰ πλεῖω μὲν τῶν προϋπολογισθέντων ἐσόδων, ἐπὶ τὰ ἐλάσσω δὲ τῶν ἐξόδων. Οὕτω ἐναντι προϋπολογισθέντων ἐσόδων 290.741,95 δραχ. ἐπραγματοποιήθησαν 305.617,45, ἐναντι δὲ ἐξόδων 265.000 ἐπραγματοποιήθησαν 259.268,55, προκύψαντος περισσώματος ἐκ δραχ. 46.348,90. Διὰ τὴν ὀρθὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἀποτελέσματος τούτου πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀντεμετωπίσθη ἔκτακτος δαπάνη ἐκ δραχ. 88.979 διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ καλύπτοντος ἐν μέρει τὴν πρόσψιν τοῦ ἀνακαινιζομένου ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μάρκου καταστήματος Βλαχάκη.

Ἰδιαιτέραν σοβαρότητα ἐνέχει ἐπίσης, ὡς χαρακτηριστικὸν τοῦ οικονομικοῦ ἀπολογισμοῦ, ἡ συμβολὴ τοῦ τε Δημοσίου καὶ τῶν Νομικῶν Προσώπων καὶ Ὁργανισμῶν. Χάρης, κυρίως, εἰς αὐτὴν ἡ Ἐταιρία ἡμῶν κατώρθωσε νὰ ἰσορροπήσῃ τὸν προϋπολογισμὸν της. Διὸ καὶ πρέπει νὰ ἐπισημάνωμεν τὸς συμβαλόντας, ἰδίᾳ δὲ τὸν Ἐφύπυργον Οἰκισμοῦ κ. Ἐμμ. Κεφαλογιάννην, τὸν Ἀκαδημαϊκὸν κ. Ἀναστάσιον Ὀρλάνδον, τὸν Ἐφορον Ἀρχαιοτήτων κ. Νικ. Πλάτωνα, τὴν Διεύθυνσιν Κρατικῶν Λαχείων, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῶν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων Ἀνδρέου καὶ Μαρίας Καλοκαιρινοῦ καὶ τὸν ἑταῖρον κ. Στυλιανὸν Φιοράκη, πρωτοβουλία καὶ εἰσηγήσει τοῦ ὁποῦοι παρεχωρήθη πρὸς τὴν Ἐταιρίαν τὸ ἀποθεματικὸν τοῦ διαλυθέντος Συλλόγου Ἀντιφυματικοῦ Ἁγῶνος Ἡρακλείου. Ἐν ὄψει τῆς γονίμου ταύτης προθυμίας τῶν τε Ἀρχῶν καὶ Ὁργανισμῶν δὲν πρέπει νὰ ἴδωμεν μὲ ἀπαισιοδοξίαν τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ἀρχομένου ἐτους, καθ' ὃν προβλέπεται περισσευμα ἐλάχιστον—1.848,90 δρχ.—, διότι τὸ σκέλος τῶν ἐσόδων συνετάχθη, ὅπως συνήθως, μὲ ἄκραν συντηρητικότητα, χωρὶς νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν αἱ ὑπάρχουσαι, βάσιμοι κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐπιπλέον περὶ ἐκτάκτων εισφορῶν.

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ

Τοῦτο ἐλείτουργησε κανονικῶς ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τῆς Ἐφορείας καὶ τὴν

διευθύνειν τοῦ κ. Ἀ. Γ. Καλοκαιρινοῦ, μὲ τὸ αὐτὸ ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος προσωπικόν. Ἡ ἐπιμελήτρια κ. Πλάτωνος πρὸς τῇ τρεχούσῃ ὑπηρεσίᾳ αὐτῆς ἠσχολήθη μὲ τὴν ἐρευρηθρίασιν τοῦ ἔργου τοῦ G. Gerola, Monumenti Veneti nell' Isola di Creta, καὶ μὲ τὴν ταξινομήσιν τοῦ παρὰ τῇ Ἱ. Μητροπόλει Κρήτης Ἀρχείου τῆς Δημογεροντίας Ἡρακλείου. Ἡ ἐν τῷ Μουσείῳ κίνησις ἐπισκεπτῶν καὶ γενικῶς τὰ ἐκ τούτου ἔσοδα ὑπῆρξαν περιωρισμένα, μόλις καλύπτοντα τὸ 1/5 τῶν δαπανῶν λειτουργίας καὶ συντηρήσεως αὐτοῦ. Οὕτω κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ λήξαντος ἔτους ἐσημειώθησαν 3.576 ἐπισκέπται (ἔναντι 3.670 τοῦ προηγούμενου ἔτους), ἐξ ὧν 1.440 ξένοι. Τὸ σύνολον τῶν εἰσπράξεων τοῦ Μουσείου ἀνῆλθεν εἰς δρχ. 14.634,50 (ἔναντι 16.229,50 τοῦ π.ε.), ἐξ ὧν 12.840 ἐξ εἰσιτηρίων, 1.342 ἐξ ἐντύπων καὶ 452,50 ἐκ τοῦ Πρατηρίου δειγμάτων λαϊκῆς τέχνης.

Ὡς πρὸς τὸν πλουτισμὸν τῶν Συλλογῶν, τῆς Βιβλιοθήκης, τοῦ Ἀρχείου ἱστορικῶν ἐγγράφων καὶ τῆς Αἰθούσης Καζαντζάκη πρέπει νὰ λεχθῇ γενικῶς, ὅτι, καίτοι φαίνεται πενιχρὸς κατὰ τὴν ποσότητα, δὲν φαίνεται καὶ κατὰ ποιότητα εὐκαταφρόνητος, ὡς θὰ διαπιστώσεται ἐκ τῶν κάτωθι ἀναλυτικώτερον ἐκτιθεμένων.

Α'. ΣΥΛΛΟΓΑΙ. Κατεχωρήθησαν 57 νέα ἀντικείμενα ἐξ ἀγορᾶς, δωρεῶν καὶ παρακαταθήκης εἰς τὸν Γενικὸν Κατάλογον ὑπ' αὔξοντα ἀριθμὸν 1655 — 1711, ἐξ ὧν 31 (ἀραβικὰ καὶ μεσαιωνικὰ νομίσματα, ἀνάγλυφα, ἐπιγραφαὶ καὶ φορηταὶ εἰκόνες) τῆς Βυζαντινῆς—Μεσαιωνικῆς Συλλογῆς, 5 τοῦ Ἱστορικοῦ Τμήματος καὶ 19 τῆς Λαογραφικῆς Συλλογῆς. Ἰδιαιτέρως σημειωτέα ἡ δωρεὰ ὑπὸ τῆς Οἰκογενείας τοῦ Πρίγκηπος Γεωργίου τοῦ γραφείου καὶ τῆς ἔθρας, τὰ ὅποια ἐχρησιμοποίησε ὁ Πρίγκηψ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν Κρήτῃ ἀρμοστίας του. Δωρεὰς ἐπίσης προσήνεγκον οἱ κ. Ἀ. Γ. Καλοκαιρινός, Ζαχ. καὶ Ἐμμ. Μουρτζιζίδης, Στυλ. Πλατάκης καὶ Γ. Πικράκης.

Β'. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ. Ἀπεκτήθησαν 58 τόμοι (αὐξὼν ἀριθμὸς Καταλόγου 629—686). Ἐκ τούτων 12 ἐδωρήθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀ. Γ. Καλοκαιρινοῦ, 11 ὑπὸ τοῦ Ἰγούργου Προεδρίας, 7 ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος Μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἰμου, 5 ὑπὸ τοῦ Μ. Μανουσάκη, 3 ὑπὸ τοῦ Κ. Ἀμάντου, ἀνὰ δύο ὑπὸ τῶν Ἐμμ. Πετράκη, Γ. Σπυριδάκη καὶ Ν. Παπαμιχαλάκη, καὶ ἀνὰ 1 ὑπὸ τῆς Πριγκηπίσης Μαρίας καὶ τῶν Κ. Τσοῦρκα, Μ. Μαμουνάκη, Ι. Καραταράκη, Γ. Δερμιτζάκη, Ν. Κοντοσοπούλου, Κ. Καλοκύρη, Θ. Καρούσου καὶ Ν. Τσιριντάνη.

Γ'. ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ. Ἀπεκτήθησαν 93 ἐν ὄλῳ χειρόγραφα καὶ φωτογραφαί. Ἰδιαιτέρως σημειωτέα ἡ δωρεὰ ὑπὸ τῆς κ. Ρένας Τζανακάκη τοῦ Ἀρχείου τοῦ Κωνσταντίνου Τζανακάκη ὡς ὑπασπιστοῦ τοῦ Τάγματος Ἐπιλέκτων Κρητῶν κατὰ τὴν τελευταίαν Κρητικὴν Ἐπανάστασιν. Δωρεὰς ἐπίσης προσήνεγκον οἱ: Κατίνα Τσατσαρωνάκη, Στέργιος Σπανάκης, Π. Βουρδουμπάκης, Ν. Παπαμιχαλάκης καὶ Π. Ἀρόσος.

Δ'. ΑΙΘΟΥΣΑ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ. Ἡ αἴθουσα αὕτη, ἡ ὅποια ἐνεκαινιάσθη τὸ 1958 καὶ προσελκύει ἔκτοτε ἰδιαιτέρως τοὺς ἐπισκέπτας τοῦ Μουσείου, πολὺ ἐσθαιῶς ἀπέχει ἀκόμη ἀπὸ τοῦ νὰ πληροῖ τὴν βούλησιν τοῦ Καζαντζάκη, ὡς αὕτη διετυπώθη εἰς ἐπιστολὴν του πρὸς τὴν Ἑταιρίαν καὶ τὴν Διαθήκην του, ἐφ' ὅσον τὸ γραφεῖόν του τῆς Ἀντίμπ παραμένει κατὰ χώραν, τῶν ἐν αὐτῷ πραγμάτων τοῦ ἀειμνήστου συγγραφῆως παρεχομένων οἰονεὶ κατὰ δόσεις. Σημειοῦμεν ἐν τούτοις τὰ νέα ἀποκτήματα τῆς αἰθούσης, προσελθόντα ἅπαντα ἐκ τῶν κάτωθι δωρεῶν: Ἰπὸ τῆς κ. Ἐλένης Καζαντζάκη τὸ χειρόγραφον τοῦ μυθιστορήματος «Ὁ Χριστὸς ξανασταυρώνεται» (δευτέρα γραφή), διάφορα ἀναμνηστικὰ ἀντικείμενα ἐν οἷς ὁ

στολογράφος, αἱ πίπαι, ὁ χαρτοκόπτης καὶ ἡ σφραγίς τοῦ Καζαντζάκη, καὶ ἕναι ἐκδόσεις ἔργων τοῦ συγγραφέως εἰς ξένας γλώσσας, ἐν αἷς καὶ ἡ ἀμερικανικὴ τῆς «Ὀδύσσειας». Ὑπὸ τῆς κ. Ἀγνῆς Ρουσοπούλου ἐντυπος προκήρυξις καὶ δακτυλογραφημένα πρακτικὰ τῆς Ὁμάδος Σοσιαλιστῶν, Ἰδρυθεῖσης τὸ 1945, μὲ τὰς ὑπογραφὰς τῶν Ν. Καζαντζάκη, Ἀγγ. Σικελιανοῦ, Ι. Σοφιανοπούλου κ. ἄ. Ὑπὸ δὲ τῆς ἐβραίας ποιητρίαι Rachel Minc τρία θελάτρια καὶ μία φωτοτυπία ἐπιστολῆς τοῦ Καζαντζάκη πρὸς αὐτήν.

III. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΙΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Εἰς τὸν τομέα τοῦτον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Δ. Σ. ἐστράφη σχεδὸν ἀποκλειστικῶς περὶ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀγίου Μάρκου, τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ὁποίας μὲ εὐλογον ἀνυπομονήσαν περιμένει ἡ πόλις. Χάρις δὲ εἰς τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὴν πίστωσιν τὴν παρασχεθεῖσαν ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως Ἀναστηλώσεως τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸ προσωπικὸν ἐνδιαφέρον τοῦ Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων κ. Νικ. Πλάτωνος ἐγένοντο αἱ ἐργασίαι τῆς Γ' φάσεως, ἡτοι τὰ ἐσωτερικὰ καὶ μέρος τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιχρισμάτων, ἡ διὰ μαρμαρινῶν πλακῶν στρώσις τοῦ δαπέδου, ἡ κατασκευὴ μεγάλου τριλόβου παραθύρου εἰς τὸν νότιον τοῖχον, ἡ ἤλεκτρολογικὴ ἐγκατάστασις, ἡ λάξευσις τῶν τοξοστοιχιῶν, ἡ βαφή τῆς ὀροφῆς καὶ τῶν ὑλοστασίων, ἡ τοποθέτησις τῶν ὑλοπινάκων καὶ ἡ κατασκευὴ τοῦ ἀποχετευτικοῦ ἀγωγοῦ. Σημαντικὸν ἐν προκειμένῳ ἐπίτευγμα εἶναι ἡ ἀγορὰ τοῦ καταστήματος Βλαχάκη, ἀποκτιμένης οὕτω τῆς εὐχερείας τῆς ἀμέσου ἀποκαταστάσεως τῆς προσόψεως τοῦ ναοῦ κατὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος. Γενικῶς δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἀποκαταστάσεως ὑπολείπεται δαπάνη 150—180.000 δραχμῶν ἔναντι τῆς ὁποίας εἰς τὸν προϋπολογισμὸν μας ἀνεγράφησαν μόνον 70.000 δρχ. Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι ἀποθαίνει ἀπίθανος ἡ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἀποπεράτωσις, καθ' ὅσον ὑπάρχει ἡ βέβαιος ἐλπίς ὅτι θὰ συνεχισθῆ ἡ παρὰ τῆς Ἰπηρεσίας Ἀναστηλώσεως παρεχομένη πρὸς τοῦτο πίστωσις. Μὲ δάσιν τὴν ἐλπίδα ταύτην ὑπολογίζομεν ὅχι μόνον τὴν περάτωσιν τοῦ ἔργου τῆς ἀποκαταστάσεως (δι' ἣν ἐλήφθη πρόνοια, τοῦ Δήμου Ἡρακλείου ἀποδεχθέντος παρατάσιν τῆς σχετικῆς συμβατικῆς προθεσμίας μέχρι 31.12.1960), ἀλλ' ἐν τινι μέτρῳ καὶ τὴν ἐπίπλωσιν τῆς οὕτω δημιουργουμένης αἰθούσης κατὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος.

IV. ΔΙΑΦΟΡΑ

Α'. Δὲν εἶναι, νομιζόμεν, πρόωρον νὰ ἀναγγεῖλωμεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι τὸ Δ. Σ. εἰς ἐπανελημμένας συνεδριάσεις τοῦ ἀποφάσισε τὴν ὀργάνωσιν Διεθνoῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου ἐν τῇ πόλει μας ἐν τῇ πλασιῶφ γενικωτέρου παγκρητίου ἑορτασμοῦ τῆς χιλιεστῆς ἐπετείου τῆς ὑπὸ τοῦ Νικηφόρου τοῦ Φωκῆ ἀπελευθερώσεως τῆς Κρήτης κατὰ τὸ 961. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἀπαιτεῖ, θεαλῶς, μόχθον καὶ δαπάνην, δι' ἧς πρέπει συντόμως νὰ μεριμνήσῃ τὸ νέον Συμβούλιον.

Β'. Τὸ ἐκ 2.000 δρχ. Ξανθοῦδιδιον Λαογραφικὸν Βραβεῖον, τὸ εἰς μνήμην τῶν Στεφάνου καὶ Ἀνδροκλέους Ξανθοῦδίδου ἀθλοθετηθὲν ὑπὸ τῆς κ. Χρυσῆς Ξανθοῦδίδου, ἀπενεμήθη ἐφέτος εἰς τὸν Ἰωάννην Καραταράκην διὰ τὴν μελέτην του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ θανή στὴν Κρήτη».

Γ'. Αἱ προγραμματισθεῖσαι διὰ τὸ 1959 ἐκδόσεις, ἡτοι τοῦ «Κατζούρμπου» ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Α. Πολίτη καὶ τῆς «Ἀλώσεως τῆς Κρήτης» Θεοδοσίου τοῦ Διακόνου ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Παναγιωτάκη

δὲν ἐπραγματοποιήθησαν—οὐχὶ πάντως ὑπαιτιότητι τῆς Ε.Κ.Ι.Μ.—κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος, ἐλπίζεται ὅμως ὅτι θὰ πραγματοποιηθοῦν κατὰ τὸ παρόν.

Δ'. Τῇ εἰσηγήσει τοῦ ἐταίρου κ. Στυλιανοῦ Φιοράκη καὶ κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κρήτης ἀπεφασίσθη καὶ ἤρχισεν ἡ ταξινόμησις τοῦ Ἀρχείου τῆς Δημογεροντίας Ἡρακλείου, ὥστε νὰ καταστῇ εὐχερῆς ἡ χρῆσις του ὑπὸ τῶν ἐρευνητῶν τῆς τοπικῆς ἱστορίας τοῦ 19ου αἰῶνος. Ἡ ταξινόμησις αὕτη ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ Δ. Σ. εἰς τὴν ἐπιμελήτριαν τοῦ Μουσείου κ. Σωσὸ Πλάτωνος ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἐταίρου κ. Σπυρίδωνος Πλατάκη.

Ε'. Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐξελέγη τακτικὸν μέλος τῆς Ἑταιρίας ὁ κ. Ξενοφῶν Λήμνιος, ἀντεπιστέλλον δὲ ὁ ἰταλὸς νεοελληνιστῆς κ. Mario Vittì.

Ἐν Ἡρακλείῳ τῇ 31ῃ Ἰανουαρίου 1960.

Ὁ Πρόεδρος
Γ. Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Α. Γ. ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΣ

Η ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΝ ΚΡΗΤῃ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1959

Καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ζωηρά, παρὰ τὰς ὄχι μικρὰς ἀντιξοότητας, ὑπῆρξεν ἡ ἀρχαιολογικὴ κίνησις εἰς σχεδὸν ἅπαντας τοὺς τομεῖς. Ἡ νῆσος Κρήτη ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποδίδῃ ἐκάστοτε νέους ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς διὰ τῶν ὁποίων συμπληροῦνται αἱ μοναδικαὶ εἰς τὸ εἶδος τῶν μουσειακῶν συλλογαί. Ἡ δὲ μελέτη τῶν νέων στοιχείων διεφώτισε νέας σελίδας τῆς παναρχαίας ἱστορίας τῆς μεγαλονήσου. Τὰ μέσα τὰ ὁποῖα διατίθενται ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι πενιχρά καὶ ἡ ὅλη ὀργάνωσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας δὲν ἔπαυσε νὰ εἶναι στοιχειώδης καὶ ἀνεπαρκῆς διὰ τὴν διάσωσιν, διαφύλαξιν καὶ ἐπεξεργασίαν τοῦ τόσον πλουσιοῦ ὕλικου. Ἡ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἀναμενομένη ἀναδιοργάνωσις δὲν ἐπραγματοποιήθη καὶ ἀτυχῶς δὲν ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι θὰ πραγματοποιηθῇ συντόμως, παρὰ τὰς ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν ἰθυόντων παρεχομένης ἐπαγγελίας. Ἐνθαρρυντικὸν μόνον εἶναι ὅτι ἀναγνωρίζῃ τις τὰς καλὰς προθέσεις τῶν διαχειριζομένων τὰ βασικὰ ἀρχαιολογικὰ θέματα. Ἐπίσης ἀγαθὰς ἐλπίδας παρέχει ἡ ὅλον ἐπαυξανομένη δρᾶσις τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας, ἡ ὁποία νῦν χορηγεῖ τὰ περισσότερα χρηματικὰ μέσα διὰ τὴν προαγωγὴν τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐν Ἑλλάδι ἐρευνῶν. Ἡ γενικεῖσις ὅμως τῆς μηχανικῆς καλλιεργείας τῆς γῆς ἐν Κρήτῃ καὶ ἀλλαχοῦ κατέστησε μᾶλλον ἐνεργὸν τὴν ἀνάγκην τῆς διαθεσεως περισσοτέρων ὕλικῶν μέσων καὶ πνευματικῶν κεφαλαίων, ἵνα κατορθωθῇ ἡ διάσωσις τῶν ὁσμῆραι εἰς μεγαλύτερον ἀριθμὸν ἀποκαλυπτομένων ἀρχαιολογικῶν θησαυρῶν. Τὴν κινήτοισιν μεγαλυτέρων δυνάμεων, ἐξ ἄλλου, ἐπιβάλλει καὶ ἡ ἀνάγκη διασώσεως καὶ συντηρήσεως τῶν ἤδη ἀποκεκαλυμμένων μνημείων, μάλιστα τῶν κειμένων ἐντός τῆς ἀκτίως τῶν οἰκιστικῶν κέντρων, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάπτυξις κατέστη ραγδαίωσιν. Εἶναι παράλογον νὰ πιστεύῃ τις ὅτι μὲ τὸν νέον ρυθμὸν τῆς ἀναπτύξεως τῆς ζωῆς εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιρρέσουν τὰ μέσα καὶ ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς, ὅστις καὶ πρὸ τριακονταετίας ἀπεδεικνύετο ἐντελῶς ἀνεπαρκῆς. Καὶ εἶναι χρέος μας νὰ ἐπισημάνωμεν καὶ ἐντεῦθεν τὸν κίνδυνον ὅστις σφῶδρὰ ἀπειλεῖ τοὺς ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς τῆς χώρας μας καὶ νὰ ζητήσωμεν τὸν συντονισμὸν τῶν προσπαθειῶν διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτεραν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως.